

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่พระพุทธศาสนาสอน วันนี้วันพระ วันพระเราระลึกถึง ระลึกถึงพุทธะ ระลึกถึงหัวใจของเราใจ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราระลึกถึงชีวิตของเราใจ ถ้าชีวิตของเราใจ เราประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ใจ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

เวลาเขาตื่นตื่นกัน เขาไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ เขาไปอินเดียกัน ไประลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วพอไปแล้วนะ น้ำตาร่วงน้ำตาไหล ซาบซึ้งๆ แต่พวกเรานะ นักปฏิบัติ ใครนั่งสมาธิจิตเข้าถึงความสงบของใจ มันไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีชีวิต นี่สิ่งที่จิตเราสงบ เห็นไหม

ที่เขาไปอินเดียๆ กัน เขาก็ไปนั่งสมาธิ เขาก็ไปทำบุญกุศลกัน ไปทำบุญกุศล แต่ทำบุญกุศล เราต้องเดินทางไกล แต่ถ้าเรานั่งอยู่ในห้องพระหรือนั่งอยู่ที่โคนต้นไม้ เรานั่งอยู่ที่ไหนเราเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สังจะ สังจะความจริงใจ ถ้าสังจะความจริงแล้วเขาเห็นความจริง เราต้องเดินรนไปที่ไหนล่ะ

เราเดินรนอย่างนั้นเดินรนเพราะว่าคนจิตใจอ่อนแอ คนไม่มีความศรัทธา คนไม่มีความเชื่อมั่นตัวเอง ถ้าเราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ไปที่สังเวชนียสถานทั้ง ๔ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฐมเทศนา ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน เราไปหาวัตถุนั้นไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมานะ ไปศึกษามากับเจ้าลัทธิต่างๆ โลกธรรม ๘ โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ สรรเสริญนินทา มั่นมีการสรรเสริญมั่นมีการนินทา เราชอบ เราชอบให้คนสรรเสริญ ชอบให้คนยกย่อง ชอบให้คนเชิดหน้าชูตา ไปทำบุญกุศลนะ ต้องให้มีคนนับหน้าถือตา ไปทำบุญกุศลต้องให้คนยอมรับ ไปทำบุญกุศลต้องให้

คนคอยต้อนรับ... ใอันนั้นมันเป็นการตลาด เราบอกเราอยากจะทำอะไร เราจะเจอความจริง เราประพฤติปฏิบัติเราอยากจะทำจากทุกข์ แต่เรามีวุฒิภาวะแค่ไหน

เมืองลาวเขามี 4G แล้ว เมืองไทยยังไม่มีเลย เครื่องรับ เครื่องรับของเรามันไม่รู้ เครื่องรับของเรามันอ่อนด้อย เขาใช้ 3G 4G 5G 8G ไปแล้ว ใเราใช้ 2G ยังใช้อยู่ เมืองไทยยังใช้อยู่

เครื่องรับเราไม่มี เครื่องรับเราไม่รู้ เราไม่รู้หรือว่าใครจริงหรือใครไม่จริง เราไม่รู้หรือกว่าคลื่นที่ส่งมาเราได้รับได้หรือรับไม่ได้ เพราะเราไม่ได้รับได้เราก็ดีความกันไปไง นี่ไง โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ เรามีวุฒิภาวะอะไรไปรับสิ่งนั้น ถ้าไปที่ไหนเขาเชิญ เขาสรรเสริญ เขาเอ็นโยนี่ชอบ

หลวงตาท่านพูดบ่อย ใพวกนี้ชอบกินลูกขอม ถ้าลูกขอมนะ ใครเอาลูกขอมมาขุดหน่อย ใโฮ! มันลอมเลยนะ “ทีนี้ดีดี” เพราะอะไร เพราะได้กินลูกขอม ถ้าไปที่ไหนนะ เขาคอยเอาเข็มทิ่ม มันลอมมาเอาเข็มทิ่มให้มันแพบ

มันแพบสิ เพราะอะไร เพราะความห่อหุ้ม ความห่อหุ้มมันจะเป็นธรรมได้อย่างไร ความห่อหุ้ม ความทะเยอทะยานมันเป็นธรรมได้อย่างไร แล้วความห่อหุ้มทะเยอทะยานมันไม่เป็นธรรม แล้วเรามีเป้าหมาย เรามีเป้าหมายจะพ้นจากทุกข์ มันห่อหุ้มหรือเปล่า มันจะพ้นจากทุกข์ๆ มันไม่ใช่ห่อหุ้ม พ้นจากทุกข์มันพ้นที่ไหนละ ใที่ห่อหุ้มมันห่อหุ้ม

เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาวเพราะมันสะเทือน สภาวะแวดล้อมมันเกี่ยวเนื่องกันไปทั้งนั้นแหละ นี่ก็เหมือนกัน เราห่อหุ้ม เราส่งออก การส่งออกเป็นเรื่องโลกทั้งนั้นแหละ ถ้าเป็นเรื่องความจริงมันย้อนกลับมาที่ใจ ถ้าย้อนกลับมาที่ใจ เราระลึกถึงเรามาทำบุญๆ ใครเป็นคนมา จิตใจถ้าไม่มีเจตนา ไม่มีความมุ่งหมายมันมาได้อย่างไร ถ้ามันมาเจตนา เจตนามันเกิดมาจากไหน? เจตนามันเกิดจากจิต ถ้ามันเกิดมาจากจิต เราย้อนกลับมาที่จิตที่เราмаคั่นคว่ำกันอยู่นี้เราก็คั่นคว่ำ

สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ลูกเรา เราสอนลูกเรา เราให้ปัญญาลูกเรา ลูกเราจะออกไปเผชิญสังคมด้วยความเข้มแข็ง เพราะมันมีสติมีปัญญา ใครจะหลอกมันไม่ได้ มันมาจากไหนละ? มันมาจากจิตของเขา เราสร้างจิตของเราให้เข้มแข็ง ลูกเรา เราสอนเขา เราให้ปัญญาเขา เขาจะออกไปเผชิญกับสังคม ไปเผชิญกับเพื่อนเขา เผชิญสังคมด้วยวุฒิภาวะ ด้วยปัญญาของเขา

ไม่ใช่เป็นเหยื่อของเขา ลูกของเราอ่อนแอ เราโอ้! กันไปนะ เราดูแลรักษา ออกไปนะ มันต้องไป ยืนแปะเพื่อนมันไว้ มันกลัวล้ม แล้วเพื่อนมันจูงไปไหนมันก็ไปด้วย นี่ไงลูกเราอ่อนแอไง ถ้าลูกอ่อนแอ

เราอยู่อู่ เราเลี้ยงของเรามาเรารู้ว่าลูกของเรามันมีวุฒิภาวะแค่ไหน ถ้ามันอ่อนแอในบ้าน ไปข้างนอกมันก็ต้องไปอิงเพื่อนมันทั้งนั้นแหละ แล้วเพื่อนมันชักไปทางไหนมันก็ไปทางนั้นแหละ แต่ถ้าเราสอนของเรา มีสติปัญญา เขามีความเข้มแข็ง เขาจะเผชิญสังคม เขาอยู่สังคมได้ สะดวกสบายของเขาเลย

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่มันอ่อนแอ ต้องกินลูกข่อยไว้ ลูกข่อยกัดคูดไว้ คอยเสริมไว้ “โอ้ย! ภาวนาเก่งเก่ง ภาวนาคือดี”

เราบอกว่าภาวนาคือร้อยคำพันคำนะ มันก็ไม่ใช่ความจริงของผู้ที่ปฏิบัติ นั้น ถ้าผู้ที่ปฏิบัติ นั้น ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมามันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจนั้น คนพูด พูดเท่าไรมันก็เป็นเรื่องที่สอง เพราะเรื่องจริงคือเรื่องในหัวใจของเรา ถ้าใจของเรามันเป็นจริงขึ้นมามันเป็นจริงที่นี้ ถ้าเป็นจริงที่นี้ ถ้ามีเจตนา มีความเชื่อของเรา ถ้ามีเจตนาความเชื่อ เราทำบุญกุศล เราทำบุญกุศลทั้งเหว ทั้งเหวทำแล้วก็แล้ว ทำแล้ว ทำดีเพื่อดี ไม่ได้ทำดีเพื่อสิ่งใดทั้งสิ้น ทำดีเพื่อเรา ทำดีเพื่อเรา เสียสละ เสียสละมา ไปวัดไปวา ข้อวัตรปฏิบัติ มันก็เกียด มันก็คร้าน มันไม่ยอมไป มันอะไร

อันนี้พูด “พระก็อยากได้นะสิ”

ครูบาอาจารย์ที่จะประพฤติปฏิบัตินะ ท่านต้องการความสงบ ต้องการความวิเวก ความสงบความวิเวกนั้นล่ะเป็นสัพปายะ สิ่งที่เป็นสัพปายะ เรา ถ้าจิตเราสงบพร้อมเย็น เราอยากจะอยู่ของเราด้วยความสงบระงับใจใหม่ เราอยากคลุกคลีใหม่? เราไม่อยากจะคลุกคลีเลย สิ่งใดคลุกคลี สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องภาระไปทั้งนั้นเลย ถ้าครูบาอาจารย์ท่านมีคุณธรรมนะ เห็นใหม่ วิหารธรรม ใจที่มันมีวิหารธรรม มีคุณธรรม มันอยู่ของมันด้วยความสงบสุขของมันอยู่แล้ว สิ่งใดมานั้นเป็นของเกินทั้งนั้นแหละ เป็นของเกิน แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านจะสอนโลก การสอนนะสอนโดยไม่ต้องสอน การสอนคือดำรงชีวิตให้เขาเห็นนั่นล่ะ ทำไมท่านอยู่ได้ ทำไมท่านมีความสงบสงัดของท่านได้ เราพยายามแสวงหา

คูตี สร้างตึกสร้างร้านกันใหญ่โตมโหฬาร เขาไปทุกซอกอยู่บนตึกนั้นนะ เราคิดแอร์ให้มันเย็นจนติดลบเลย มันก็ทุกซอกอยู่ในใจนั้นแหละ มันเป็นไปได้ไง แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันสร้างคุณธรรมในหัวใจขึ้นมา สิ่งนั้นเป็นความจริง แล้วเป็นความจริงเขาอยากคลุกคลีไหม แต่ความคลุกคลีนี้มันเป็นหน้าที่ มันเป็นความจำเป็น เป็นความจำเป็นเพราะอะไร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ภิกษุทั้งหลาย เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลก ชื่อเสียง กิตติศัพท์กิตติคุณ ลาภสักการะ ลูกยอที่เขายกใส่กัน นี่เธอพ้นแล้ว พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก จะขอมไม่ขึ้นหรือ จะส่งเสริมไม่ขึ้นหรือ ยิ่งมาส่งเสริม พระที่มีคุณธรรมเขารู้ว่านี่ประจบ สอพลอ มารยาสาโดย นี่กิเลสทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเขาพูดด้วยความจริงของเขา เขาพูดด้วยความจริงของเขา นั่นแสดงว่าเขาพูดด้วยความซื่อสัตย์ โดยสัจจะของเขา ถ้าเขามีปัญญาของเขา

“เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลก และเธอพ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์” จะเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม จะได้ทิพย์สมบัติ นี่ถ้าว่วงที่เป็นทิพย์ “เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธอจะไปอย่าซ้อนทางกัน โลกเขาเร้าร้อนนั้ก โลกเขาเร้าร้อนนั้ก” การเร้าร้อนนั้ก เร้าร้อนที่ไหนล่ะ นี่ไง สิ่งที่ว่าถ้าว่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เขาต้องการความคลุกคลีไหม

แต่ถ้าเขามีคุณธรรมในหัวใจ เขาเรียก “วิหารธรรม” มีธรรมเป็นเครื่องอยู่ ถ้ามีธรรมเป็นเครื่องอยู่ มันสุขตลอดไป มันสุข มันสงบมันระงับของมัน ไม่ใช่โลกธรรม ๘ แต่พวกเราต้องการลูกยอ เราศึกษาธรรม ศึกษาด้วยโลกธรรม ๘ ที่ไหนมีลาภเสื่อมลาภมียศเสื่อมยศ เสื่อมกับเจริญ ถ้ามันเจริญ เจริญทางโลกมันก็มีวัตถุข้าวของ มันก็มีสิ่งที่เป็นโลกธรรม

ถ้ามันเจริญทางธรรมล่ะ ถ้ามันเจริญทางธรรม คูตี เวลาหลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขา ท่านเจริญของท่าน ยิ่งท่านบอก ท่านเล่าให้ฟังว่าท่านอยู่เชียงใหม่ ๔ ทุ่มมาแล้ว เทวดามาแล้ว ยิ่งอยู่ในที่สงบสงัดนะ มันยิ่งสงบสงัด มีคุณธรรมใจ คนมีคุณธรรม มีสัจธรรมในหัวใจ วิหารธรรม เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ เทวดา อินทร์ พรหมเข้ามาแสวงหา เทวดา อินทร์ พรหมเข้ามาสื่อสาร นี่รับแขกสิ่งที่เป็นทิพย์ๆ

พ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์ ความเป็นทิพย์สมบัตินั้นไม่มีคุณค่า ความเป็นทิพย์สมบัตินั้นมันเป็นอนิจจัง ความเป็นทิพย์สมบัตินั้นมันเป็นผลของวิญญูะ แล้วผู้ที่อยู่บ่วงที่เป็นทิพย์ๆ เขาก็ต้องหมดอายุของเขา เขาก็อยากจะพ้นทุกข์เหมือนกัน เขามาฟังเทศน์ๆ เอาอะไรสอนเขา เอาอะไร

สอนเขา ถ้าไม่พ้นบ่วงที่เป็นทิพย์ เอาอะไรไปสอนเรื่องความเป็นทิพย์สมบัตินั้น ถ้ามันพ้นจาก บ่วงที่เป็นโลก-บ่วงที่เป็นทิพย์มันจะไปโลกธรรมใหม่ มันจะกลัวลูกขอยุใหม่ ลูกขอยให้โยนมา โยนมาก็ตกอยู่นั่นละ มันไม่ต้องเข้ามาถึงเรา มันเข้ามาถึงเราไม่ได้ ถ้ามันเข้าถึงไม่ได้ เห็นไหม เพราะอะไร

เพราะเขาใช้ 4G แล้ว เรายัง 2G อยู่ไง รับไม่ได้ เรารับไม่ได้ เราไม่รู้ไม่ได้ เราไม่รู้ไม่ได้หรอก แต่ชอบกินลูกขอย ถืออยู่นะ 2G เขาบอก 4G ดีมากเลย ก็เชื่อเขา มันรับไม่ได้ มันรับไม่ได้ คลื่นมัน เข้ากันไม่ได้

นี่ไง ถ้ามันเป็นจริง เราอยากได้คุณธรรม เราอยากได้ธรรม แต่วุฒิภาวะของเราแค่ไหนละ วุฒิภาวะแค่ไหน เราจะรู้ได้อย่างไรอะไรเป็นธรรมและไม่เป็นธรรมละ เขาใช้ 4G กัน เราใช้ 2G แล้วเราจะไปรู้ได้อย่างไรละ แต่อวดรู้ อวดรู้ อวดเก่ง อวดมีปัญญา อวดไป อวดไปมันก็เรื่อง โทกหมกตเท็จทั้งนั้นแหละ มารยาสาไทย มันเป็นเรื่องของมารยาสาไทย

ถ้ามารยาสาไทย มันเป็นเรื่องจรดนิสัย จรดนิสัยต้องแก้ไข คนที่มีคุณธรรมนะ คนที่เขา ปรรณานะ เรารู้ที่อยู่แล้วใช้ใหม่ที่เราไม่วิชา เรามีความไม่รู้ พอมีความไม่รู้มันมีเหตุมีผล เหตุผลนั้นมันต้องลงใจสิ เหตุผลนั้นมันต้องแก้ไขสิ ไม่ใช่ว่าพูดจนชินปาก ฟังจนชินหู แต่ใจมัน ค้าน มันค้าน มันค้านด้วยทฤษฎีมานะของมัน

เวลาบอกว่ามีจนาทฤษฎี มีจนาทฤษฎีคือความเห็นผิด เวลาสัมมาทฤษฎีขึ้นมา ถ้าครูบาอาจารย์ ที่มีวิหารธรรมท่านมีสัมมาทฤษฎี สัมมาทฤษฎีนั้นอยู่ในหัวใจของท่าน เวลาจะเทศนาว่าการ เวลา แสดงออก แสดงออกด้วยสัมมาทฤษฎี สัมมาทฤษฎีนั้น สัมมาทฤษฎีมีจุดยืนไง มันต้องมีความจริงใจ ถ้ามันไม่มีสัมมาทฤษฎี ไม่มีจุดยืน แล้วคุณธรรมมันอยู่ที่ไหน แล้วความจริงมันอยู่ที่ไหน

แต่ของเรา เรามีแต่มีจนาทฤษฎี ว่าความรู้ความเห็นของเรา แล้วเราพยายามจะน้อมนำมาให้ เป็นความเห็นของเรา นี่มันโง่หรือมันฉลาดละ คนโง่ก็คือคนโง่วันยังค่ำ มันจะมีฐานะสูงส่ง ขนาดไหน ถ้าโง่มันก็คือโง่ แต่ถ้าคนที่มีความปัญญา จะสูงส่งขนาดไหน จะทุกข์จนเจ็บใจขนาดไหน ฉลาดก็ฉลาด ถ้าคนที่ฉลาด ฉลาดในทิพย์สมบัติ ฉลาดขึ้นมามันรู้จักแยกแยะ อะไรจริง อะไรปลอม อะไรปลอมมันก็ต้องทิ้งสิ ต้องวางสิ มันต้องวาง ของปลอม เราต้องไปสู่ความจริงสิ

แต่ไม่ใช่ คิดของปลอมมานานแล้ว ของปลอมก็เป็นความจริงอยู่ คุณิ เพชรนิลจินดามีค่าไหม? มีค่า เราไว้ที่ไหนล่ะ? ไว้ที่คอ ไว้ที่ข้อมือ ไว้ที่นิ้ว แล้วถอดทำไมล่ะ ถอดทำไม...นี่มันของปลอมทั้งนั้นแหละ ของจริงคือความรู้สึกเรานี่ไง เพชรนิลจินดามันเครื่องประดับ มันของปลอม มิจนาทิภูฏิ มันเป็นสมบัติของโลก แล้วเราจะเอาเพชรนิลจินดาไปใช้ไหม เวลาเราตายนะ ต้องใส่เพชรเต็มโลงเราเลยล่ะ เพราะเรามีชื่อเสียง เอาเพชรเต็มโลงแล้วเผาไปเลย อ้าว! ฉันมีชื่อเสียงนะ ฉันมีเงินนะ เวลาเผาต้องเอาเพชรใส่เต็มโลงไปเลย...ใส่ไหมล่ะ เอาออกทำไมล่ะ นี่ไง มันของไม่จริง ถ้าของไม่จริงมิจนาทิภูฏิ ถ้ามิจนาทิภูฏิแล้วมันไม่จริงหรือ

เพชรนิลจินดามันมีค่าไหม? มี เพชรมีค่ามาก โลกเขาแสวงหากัน มีคุณค่ามาก แต่มันเป็นสมบัติเราจริงหรือเปล่าล่ะ มันจริงหรือเปล่า มิจนาทิภูฏิมันจริงหรือเปล่า ถ้าสัมมาทิภูฏิสิ ความคิด ความชั่ว บุญกุศลนี้ของเรา จะปฏิเสธไม่ปฏิเสธ เรารู้ ความลับไม่มีในโลก ใครทำสิ่งใดคนนั้นรู้แล้วไปกับใจดวงนั้น นี่ของเรา สิ่งที่เป็นจริงมันจริงตรงนี้ไง ถ้าเป็นจริงตรงนี้ ที่เรามาควมวากันก็มาเตือนสตินี้แหละ

เวลาฟังเทศน์ฯ เวลาเบื่อมากเลย “อยู่บ้านมีแต่หลับทั้งวันเลย ไปวัดพระยังจะเทศน์อีก นำเบื่อ” ใอันมันเป็นที่ภูฏิมานะ มันเป็นที่ภูฏิมานะ แต่เวลาครุธาอาจารย์ท่านพูด ท่านพูดสังฆกรรม ถ้าสังฆกรรมมันเตือนหัวใจเรา ถ้าใครได้สิ่งนี้มาเป็นสมบัติ การฟังธรรมนี้แสนยาก การฟังธรรมเพราะอะไร เพราะจะฟังธรรมที่ออกมาจากใจ ฟังธรรมที่ออกมาจากสังฆกรรมมันแสนยาก เพราะมันไม่มี เวลาไปมันก็ลุกยอทั้งนั้นแหละ มาเถอะ ลุกยอกุเยะแยะเลย กุยัคตุตทั้งนั้นแหละ ลอยหมด “ไอ้โฮ! หลวงพ่อดีดี” ดีอะไรล่ะ ดีเพราะยัคลุกยอเข้าไปไง แต่ถ้าลองเอาเข็มที่มันลิ ที่มิให้ลูกโป่งมันแตก...ไม่ชอบ ที่ไหนก็ไม่ชอบ นั่นล่ะความจริง ความจริงคือความจริง

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นความจริง สิ่งที่เป็นความจริง ยอดของเจตีย์มันเล็กน้อยนัก ฐานของเจตีย์มันกว้าง โลกนี้คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก ถ้าคนโง่มาก ไม่ต้องไปสนใจ คนโง่แล้วเราพยายามจะไปดัดแปลงคนโง่ให้ฉลาด เพราะอะไร กรรมบังตาก็มีนะ บางทีคนกรรมบังตา มันรู้ๆ อยู่ ถูกผิด เด็กมันรู้ถูกผิดนะ แต่มันประจบพ่อแม่มัน มันก็แถอยู่อย่างนั้นแหละ มันรู้ที่อยู่ ถูกหรือผิด เด็กมันรู้ แต่มันไม่พอใจพ่อแม่มัน มันแถ มันแถของมันอยู่อย่างนั้นแหละ มันไม่พอใจ แต่รู้ว่าถูกผิดอยู่

นี่ก็เหมือนกัน มันก็รู้ถูกรู้ผิดอยู่ แต่มันก็ถือทิฏฐิमानะมันนั่นแหละ แต่ถ้ามองย้อน ยอเข้าไปเลย ยอเข้าไปมันอาจจะปล่อยถูกผิดได้ เพราะได้ถูกยอแล้ว อันนั้นมันก็เป็นเทคนิค มันเป็นอุบายไง เวลาประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ที่ดีท่านมีอุบายนะ อุบายสั่งสอน จิตที่สูงกว่าพยายามดึงจิตที่ต่ำกว่า เราก็มันสูงกว่าต่ำกว่าตรงไหนล่ะ มันไม่เห็นหรืออะไรสูงกว่าต่ำกว่า รู้ต่อเมื่อเวลาพูดมา คนโง่-คนฉลาดเขาจะรู้ตอนพูด ยิ่งพูดมากมันก็ยิ่งโง่มาก ยิ่งพูดมากมันก็ยิ่งเปิดใจมาก

นี่ไง เวลาเทศน์ หลวงตาท่านบอก เปิดหัวอกเลย ใครมีคุณธรรมแก่ไหนพูดมาได้แก่นั่นแหละ จำมานะ ไปจำธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วเวลาเทศน์นะ ท่านเทศน์ดีดี ก็ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็มันจำมาพูด แต่เวลามันพูดๆ ไปแล้วเดี๋ยวมันหลุดของมันออกมา รู้ พูดไปพูดมานะ ทิฏฐิमानะมันออกมาแล้ว เทศน์ธรรมะพระพุทธรเจ้าเลย พระพุทธรเจ้าบอกให้เสียสละ มกน้อยสันโดษ เทศน์ธรรมะพระพุทธรเจ้าเสร็จแล้ว “อาดมายังขาดไอนั้น วัตน์ยังขาดไอนั้น” นั่นแหละ นี่มันพูดไป เวลาพูดธรรมะนะ จบลงด้วยเงิน จบลงด้วย มันพูดธรรมะ

แต่เวลาหลวงตาท่านออกมาโครงการช่วยชาติ เวลาคนให้ไม่มีวันจบวันสิ้น ท่านบอกว่า ข้าวของเงินทองมันหามาได้แสนยาก ทำพอประมาณ โครงการช่วยชาติทำพอประมาณ ที่ท่านเทศน์ว่าการนี้เทศน์ว่าการคนที่มันไม่ทำ คนที่มีแล้วตระหนี่ ไม่ช่วยเหลือเจือจานสังคม ท่านพูดเพื่อเหตุนี้ แต่คนที่มิธรรมแล้วต้องรู้จักบันยะบันยัง ต้องรู้จัก ท่านพูดว่า “ต้องรู้จัก เราทำให้ลูกศิษย์กระทบกระเทือน เราทำลูกศิษย์ของเราเศร้าหมอง เราทำๆ” ท่านว่า “เราทำ” แต่สิ่งนั้นมันแลกมาด้วยบุญกุศล สิ่งนั้นเรามาเพื่อหัวใจของเรา ถ้าทำ

เวลาท่านได้มานะ คนที่ทำมากท่านบอกว่าทำพอที่ทำ ที่พูดนี้ไม่ใช่พูดจะเอาอย่างเดียว คนที่ใจเป็นธรรมมันก็จะให้อยู่อย่างเดียว ทั้งๆ ที่ไม่มีมันก็แสวงหาเพื่อจะให้ แต่คนที่มันไม่ให้ อย่างไรก็ตามก็ไม่ให้ ท่านพูดตรงนี้ ท่านพูดตรงคนที่มันไม่ให้ เพราะมันไม่ให้ แต่มันก็ยังอยู่ในสังคมนี้ เพราะมันไม่ให้ ไฟฟ้าเราก็ใช้เท่ากัน ใครมีบ้านมีเรือนก็ต่อไฟเข้าบ้านทั้งนั้น ใครใช้ประปาก็ใช้เท่ากัน ใครเดินถนนก็ต้องเดินด้วยกัน สาธารณูปโภคมาจากไหน? มันก็มาจากรัฐบาล มันก็มาจากเงินของชาติ แล้วเวลาชาติมันกระทบกระเทือน มึงก็ใช้ด้วยกันทั้งนั้นแหละ แต่ฝ่ายหนึ่งเขาช่วยเหลือ แล้วเอ็งช่วยเหลือไหม ท่านพูดตรงนี้ไง จิตใจของคนมันแตกต่างกันอย่างนี้ไง

แต่คนที่มีความรู้ ท่านบอกว่าท่านพูดๆ นี้ พูดที่คนที่มันไม่ให้ แต่คนที่ให้แล้ว รู้จักบันยะบันยัง ท่านไม่บอกจะเอาๆ...ไม่ใช่ ท่านบอกเอาเท่านี้พอ ที่เหลือเก็บไว้ใช้สอยของเราบ้าง ท่านพูดนะ นี่เวลาท่านพูดออกมา แต่ส่วนใหญ่ท่านไม่พูด ไม่ใช่ว่าพูดเพื่อจะเอาๆ...มันเอาอะไร เขาเอาคุณธรรม เอาน้ำใจต่างหาก เอาจิตใจที่ดีๆ ไปอยู่ที่ไหนมันก็ดี โลกเขาร้อนขนาดไหน เอาคนที่ลงไปนะ คนที่ดีไปพูดให้เขาดีมันก็ดีได้ขึ้นมา หัวใจที่ดีๆ หัวใจที่เป็นน้ำใจ เอาตรงนี้ๆ เอาตรงนี้ เห็นไหม ค่าของใจ แล้วยิ่งปฏิบัติขึ้นไปเป็นสมาธิ เป็นปัญญาขึ้นมา มันมีคุณค่าตรงนั้น

สิ่งที่มีค่าที่สุดคือใจของคน ใจของคนมีค่าที่สุด ทุกข์จนเชียวใจ ถ้ามีน้ำใจต่อกัน มองด้วยสายตามันลึกซึ้งนะ มันอบอุ่นนะ แต่อยู่ด้วยกัน อยู่ใกล้เคียงกัน แต่ไว้ใจกันไม่ได้เลย ระวังไปหมดเลย เห็นไหม บอกทุกที ในบ้านเราถ้ามันอบอุ่น ใครๆ ก็อยากกลับบ้าน บ้านเรามันเป็นที่น่ารื่นรมย์ แต่ทำไมบางคนไม่อยากกลับบ้านล่ะ เพราะบ้านมันไม่อบอุ่น ใจ บ้านไม่อบอุ่น

หัวใจของเรา ถ้ามันมีแต่เรื่องเครียดๆ มันมีแต่สิ่งที่บีบคั้น แล้วหัวใจอยู่ไหนล่ะ ถ้าหัวใจอยู่ไหนมันก็ถึงกับทำลายชีวิตเลยใจ ไม่มีทางออก ทำร้ายตัวเองๆ เพราะไม่มีทางออกใจ มันเข้าบ้านไม่ได้ใจ แต่ถ้าเรามาหัด เราฟังธรรมๆ เราพุทธโฆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา แก่ใจบ้านของเรา ก่อน แก่ใจหัวใจของเรา ก่อน ให้หัวใจเราอบอุ่น เห็นไหม มีน้ำใจแล้ว พอมันคิดได้ ถ้าเราดูสังคม ถ้าบอกว่าคนดีๆ เราต้องแบกรับภาระใช้ไหม คนที่แบบว่ามันคือด้าน เราก็ยืนอยู่ห่างๆ

ในหลวงบอก ทำให้คนดีทั้งหมดเป็นไปไม่ได้ แต่ต้องเอาคนดีปกครองคนชั่ว

ทำให้ทุกคนเป็นคนดีไปหมดเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ กรรมของสัตว์ เขาทำมาอย่างนั้น เขาคิดอย่างนั้น ยิ่งไปพูด ยิ่งไม่รู้จักร เขาว่าเราโง่งนะ เขาจะว่าเราโง่งเลย แต่เราก็รักษาคุณธรรมในหัวใจของเรา แต่เอาคนดีปกครองคนชั่ว เอาคนดีปกครองคนชั่ว เรายืนอยู่ห่างๆ ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ก็คือเป็นไปไม่ได้ แต่เราก็ไม่ลดตัวเราไปเป็นอย่างนั้น

จิตใจที่สูงกว่าจะชักจิตใจที่ต่ำกว่า...อะไรสูง อะไรต่ำละ จิตใจตรงไหนสูง จิตใจตรงไหนต่ำ แล้วถ้าเวลาปฏิบัติไป โสดาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค ครุบาอาจารย์ที่ปฏิบัติท่านรู้ สูงกว่าสูงกว่าอย่างไร สูงกว่ามีคุณธรรมมากขึ้นแค่นั้น ให้อัฒกว่าๆ มิ่งพิจารณาขึ้นมาได้ไหม มิ่งทำตัวให้มีหลักฐานขึ้นมาพิจารณาได้ไหม เขาวัดกันตรงนี้ เขาวัดกัน

ตรงนี้ว่ามรรค ๔ ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ ใจดวงเดียวมันเป็นไปได้หลากหลายนัก เลวก็เลวร้ายนัก เวลา
มันพัฒนา มันดีนักๆ มันเป็นใครล่ะ ใครมันเป็น

พัฒนาที่นี้ แล้วไม่เดือดร้อน ไม่ต้องวุ่นวาย ไม่เดือดร้อนใคร เวลาภาวนานั่งสมาธิอยู่กับ
เดียว สว่างเลยนั่งไป ภาวนา ๗ วัน ๗ คืน เดือดร้อนใคร เรานั่งสมาธิเราภาวนาไปเดือดร้อนใคร
หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเดือดร้อนใคร ท่านทำของท่านมาจนพันทุกข์ไปแล้วมันเดือดร้อนใคร
แต่ท่านทำมีคุณธรรมแล้วสิ สังคมหวังพึ่ง เราหวังพึ่งท่านต่างหาก แล้วท่านมีวิหารธรรม ท่านถึง
เป็นหลักของสังคม ท่านถึงให้เราพึ่งได้ เอวัง